

Končno poročilo s priporočili
za razvoj nacionalnega programa
filmske vzgoje v prihodnje

Nacionalni filmsko-vzgojni program v Art kino mreži Slovenije

O Art kino mreži Slovenije	4
Filmska vzgoja v evropskem in slovenskem kontekstu	6
Zasnova in cilji Nacionalnega filmsko-vzgojnega programa	10
Poklicno usposabljanje filmsko-vzgojnih delavk	10
Kakovostna in široko dostopna ponudba filmsko-vzgojnih vsebin	11
Partnerstvo med kinematografi, VIZ in lokalnimi skupnostmi	14
Izvedene dejavnosti	15
Doseženi rezultati	19
Širjenje dostopnosti kakovostne filmske vzgoje po Sloveniji	19
Širjenje poznavanja filmske vzgoje med strokovnimi delavci v VIZ	24
Podpora kinematografom pri izvajanju filmske vzgoje	30
Partnerstva z lokalnimi skupnostmi	31
Priporočila za razvoj filmske vzgoje v prihodnje	34

Kolofon | Nacionalni filmsko-vzgojni program v Art kino mreži Slovenije. Končno poročilo s priporočili za razvoj nacionalnega programa filmske vzgoje v prihodnje • Uredila in pripravila: Živa Jurančič • Slikovno gradivo: Katja Goljat, Matjaž Rušt in arhiv AKMS • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin • Oblikovanje: Andraž Filač • Izdala: Art kino mreža Slovenije, 2015

Nacionalni filmsko-vzgojni program se izvaja ob strokovni podpori filmsko-vzgojnega programa Kinobalon v Kinodvoru.

Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru OP RČV, razvojne prioritete »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, prednostne usmeritve »Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora socialni vključenosti«.

Nacionalni filmsko-vzgojni program je v Art kino mreži Slovenije potekal v šolskem letu 2014/2015 s podporo Ministrstva za kulturo in Evropskih socialnih skladov (več na str. 10).

V njem se je poklicno usposabljal 6 filmsko-vzgojnih delavk (več na str. 10).

Projekt je vrtcem in šolam po Sloveniji nudil brezplačen ogled filma z uvodom in pogovorom v kinodvorani ter delavnice optičnih igrar in animiranega filma. Filmsko-vzgojne dejavnosti je izvajal po vzoru filmsko-vzgojnih programov Kinobalon in Slon (več na str. 11-14)

Projekt je filmsko-vzgojno izkušnjo omogočil več kot 16.000 otrokom in mladim ter več kot 1400 strokovnim delavcem v VIZ. Veliko jih je bilo v program filmske vzgoje s spremljevalnimi dejavnostmi vključenih prvič. Več kot polovica strokovnih delavcev odgovarja, da bodo po tej izkušnji filmsko vzgojo v svoje delo vključevali bolj pogosto (več na str. 19-27).

Dejavnosti so se odvijale v 24 članih Art kino mreže Slovenije, ob tem pa je bilo vključenih še deset dodatnih krajev, kjer kinematografa trenutno ni ali deluje le priložnostno (več na str. 22-23).

Zastavljeni program filmske vzgoje z modelom, ki povezuje VIZ, kinematograf in re-gijsko koordinatorko, ustreza večini članov Art kino mreže Slovenije in po njihovem mnenju pozitivno vpliva na razvoj filmske vzgoje pri njih (več na str. 30-31).

Na podlagi izkušenj in zbranih povratnih informacij je nastal seznam priporočil za razvoj nacionalnega programa filmske vzgoje v prihodnje (več na str. 34-36).

O Art kino mreži Slovenije

4

Art kino mreža Slovenije (AKMS) je združenje 28 mestnih kinematografov, prikazovalcev kakovostnega in umetniškega filma. Ustanovljeno je bilo z namenom, da kinematografi v tesnem medsebojnem sodelovanju tvorno prispevajo k razvoju in popularizaciji filmske kulture. Do formalne ustanovitve in revitalizacije mreže je prišlo v letu 2010, v ustanovni listini pa so se člani zavezali k sodelovanju na področjih tehnične opremljenosti, oblikovanja kakovostnih sporedov s poudarkom na evropskem filmu, izvajanja filmske vzgoje za vse generacije ter promocije in zagotavljanja široke dostopnosti filmsko-kulturnih vsebin.

V dosedanjih aktivnostih je AKMS zelo uspešno pomagala svojim članom v procesu digitizacije z organizacijo izobraževanj in strokovnih srečanj, ki so pripomogle k dvigu strokovnih znanj tako programskih kot tehničnih sodelavcev kinematografov. To je mnogim omogočilo preživetje in nadaljnji razvoj, odrazilo pa se je tudi v dvigu kakovosti in raznolikosti filmskih sporedov.

Številni slovenski kinematografi so se pridruževali mednarodni mreži Europa Cinemas. Danes sta vanjo samostojno vključena Kinodvor in Cankarjev dom, skozi štiri mini mreže pa se vključuje še 13 kinematografov. Na območju vse Slovenije v bistveno večji meri ponujajo raznolikost in kakovost evropske filmske produkcije, združenje pa daje poseben pomen skupni promociji kakovostnih programov. V letu 2012 in 2013 je združenje preko javnega razpisa dobilo v organizacijo projekt Filmski teden Evrope, ki ga je dvakrat zelo uspešno izvedlo. Med pomembnejše mrežne projekte v letu 2014 in 2015 sodijo podelitev nagrade AKMS na Festivalu slovenskega filma 2014 in sočasna premiera nagrajenega filma **Kaj pa Mojca?** 8. 3. 2015 v 15 kinematografih, sodelovanje pri projektu Slovenskega filmskega centra Noč kratkih filmov v 14 kinematografih ter skupna promocija programa kratkih igranih in dokumentarnih filmov študentov Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani pod naslovom **NOVI NOVI FILMI**.

V zadnjih letih delovanja AKMS namenja vse večjo pozornost razvoju in izvajanju filmsko-vzgojnih programov. Te izvajajo posamezni člani samostojno, poleg tega v mreži potekajo tudi skupni projekti. V letu 2011 se je odvijal Kinobalon gostuje, v šolskih letih 2013/2014 in 2014/2015 je mreža skupne filmsko-vzgojne dejavnosti izvajala v sodelovanju z Zavodom Vizo, jeseni 2014 pa je združenje z ambicioznim Nacionalnim filmsko-vzgojnim programom na področje zakorakalo še odločneje.

Šolska projekcija filma
Rdeči balon in **Bela griva: divji konj** v
Preboldu

odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ

»Želim si, da bi imeli še večkrat možnost ogleda filma v kinodvorani. Večina otrok je bila tokrat prvič v takem prostoru in doživetje je bilo nepopisno.«

Filmska vzgoja v evropskem in slovenskem kontekstu

6

Začetki filmske vzgoje v evropskem prostoru segajo stoletje nazaj in tudi pri nas ta vzgoja ni nekaj novega. Sistematično je področje pionirsko razvijala Mirjana Borčić, katere delovanje sega v 60. leta prejšnjega stoletja. Pa vendar ostajajo danes potenciali filmske vzgoje tako v slovenskem kot evropskem kontekstu relativno slabo razviti.

Na deficitarnost filmske vzgoje v evropskem prostoru kaže raziskava *Screening Literacy* iz leta 2012, ki jo je na pobudo Evropske komisije zaradi analize obstoječih praks na področju filmske pismenosti v 30 evropskih državah (med njimi tudi v Sloveniji) izvedel Britanski filmski inštitut. Rezultati raziskave kažejo, da je filmska vzgoja v formalnem izobraževanju še vedno obrobna in zgolj v nekaj državah zajema večino šoloobveznih otrok in mladih; da imamo le nekaj primerov nacionalnih strategij, podprtih tako s strani kulturnih in izobraževalnih ministrstev kot filmske industrije; da je filmska vzgoja relativno nizko financirana. Poleg študije umeščenosti filmske vzgoje v (ne)formalno izobraževanje v različnih državah raziskava prinaša tudi pregled primerov dobrih praks. Kar nekaj teh temelji na izvajanju nacionalnih programov filmske vzgoje v kinematografih: SchulKinoWochen, ki ga koordinira Vision Kino v Nemčiji, trije programi za različne starostne skupine Ecole et cinéma, Collège au cinéma in Lycéens et apprentis au cinéma v Franciji, nacionalni program Med Skolen i Biografen na Danskem, tudi filmsko-vzgojni program Écran large sur tableau noir v valonskem delu Belgije pod vodstvom kulturnega centra Les Grignoux¹.

Enako kot v širšem evropskem prostoru imamo tudi pri nas primere dobrih praks, ki so le izjemoma sistemsko in kontinuirano podprti ter dosegajo le del šoloobvezne populacije. V AKMS imamo tako kinematografe, ki v ožjem ali širšem lokalnem okolju že vrsto let izvajajo reden program šolskih projekcij, nekateri s spremljevalnimi filmsko-vzgojnimi dejavnostmi. Na drugi strani pa približno polovica kinematografov zaradi kadrovskih oziroma finančnih omejitev nima samostojnega filmsko-vzgojnega programa, šolske projekcije organizirajo občasno ali zelo redko. Razlike v ponudbi in pogostosti izvajanja filmske vzgoje so torej že med sami-

¹ Podrobnejši opisi vseh omenjenih projektov oziroma programov se nahajajo v poročilih raziskave *Screening Literacy*, dostopnih na povezavi: <http://www.bfi.org.uk/screening-literacy-film-education-europe>.

mi člani AKMS. Razlike pa med kraji dodatno pogloblja dejstvo, da na določenih večjih območjih ni delujočega art oziroma mestnega kinematografa, na primer v dolenski regiji okoli Novega mesta in pomurski regiji okoli Murske Sobote. Številni vzgojno-izobraževalni zavodi se tako dejavnosti filmske vzgoje ne udeležijo (tudi) zaradi oddaljenosti kinematografa.

7

Na podlagi analize različnih sistemov in praks po Evropi raziskava *Screening Literacy* izpostavlja nekatere ključne dejavnike in značilnosti, ki podpirajo razvoj močnih nacionalnih modelov filmske vzgoje:

- nacionalni strateški načrt, ki vključuje tesno sodelovanje med vladnimi institucijami na področju kulture in izobraževanja, nevladnimi organizacijami, organizacijami s področja filma in avdiovizualnih medijev;
- širok nabor jasno določenih in široko sprejetih namenov filmske vzgoje, ki pokrivajo tudi interese filmske industrije (na primer oblikovanje novih gledalcev), v prvi vrsti pa temeljijo na razumevanju filmske pismenosti kot univerzalne pravice vseh posameznikov;
- umeščenost filmske vzgoje v širšo filmsko kulturo, ki podpira izobraževanje in dostopnost filmskih vsebin za različne družbene in starostne skupine, čemur sledi tudi javno financiranje filmske kulture;
- prepoznavanje raznolikosti in enakovredno upoštevanje formalnega in neformalnega izobraževanja;
- evalvacija ukrepov izvajanja filmske vzgoje na vseh področjih in ravneh;
- visoka stopnja udeležnosti v filmsko-vzgojnih dejavnostih, ki so podprte skozi daljše obdobje z merljivimi in beleženimi rezultati. Podpore zagotavljajo javni in zasebni, izobraževalni in kulturni sektor, njeno razdelitev pa določa skupni nacionalni načrt;
- možnosti profesionalnega razvoja za izvajalce filmske vzgoje v formalnem in neformalnem izobraževanju (vzgojitelji, učitelji, samostojni kulturni delavci in umetniki, mladinski delavci ...).

Prizadevanja za razvoj filmske vzgoje ter kakovostnih in široko dostopnih vsebin lahko zasledimo v več dokumentih. Po izvedeni raziskavi *Screening Literacy* je Britanski filmski inštitut skupaj s strokovnjaki iz 20 evropskih držav (iz Slovenije je sodeloval Kinodvor) oblikoval *Framework for Film Education*² – okvir, ki skuša poenotiti teorijo, načela in praktične izkušnje različnih filmsko-vzgojnih dejavnosti ter tako prispevati k boljši umeščenosti filma in filmske vzgoje v evropske izobra-

² Dostopno na: <http://www.bfi.org.uk/sites/bfi.org.uk/files/downloads/%20bfi-a-framework-for-film-education-brochure-2015-06-12.pdf>.

Šolska projekcija
filma **Otroci z gore**
Napf v Mestnem kinu
Domžale

ževalne prakse. V letu 2014 je nastalo posebno poročilo *For European Film Education Policy*³, ki izpostavlja nujnost oblikovanja evropske filmsko-vzgojne politike.

Prizadevanja za razvoj filmske vzgoje so zapisana tudi v nacionalnih dokumentih. Kot posebno področje kulturno-umetnostne vzgoje je film opredeljen v *Nacionalnih smernicah za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju*⁴. Področje filmske vzgoje obravnava tudi *Nacionalni program za kulturo 2014–2017 (NPK 2014–2017)*. Osnovni cilj programa je otrokom in mladim v okviru formalnega izobraževanja vsaj enkrat na leto zagotoviti obisk filmsko-vzgojnega programa v AKMS ali Slovenski kinoteki. Ta cilj zasledujejo naslednji ukrepi: izdelava priporočilnega seznama kakovostnih filmov in skupne ponudbe filmske vzgoje na nacionalni ravni, priprava programa dodatnega strokovnega usposabljanja za strokovne delavce VIZ in ustanovitev medresorske strokovne skupine, zadolžene za pripravo strategije razvoja nacionalnega programa filmske vzgoje. Filmska vzgoja je omenjena tudi v splošnih ukrepih, ki prečijo vsa področja kulturno-umetnostne vzgoje in v delu, namenjenem filmu in avdiovizualnim dejavnostim. Na obeh mestih je omenjena podpora večletnim (nacionalnim) programom filmske vzgoje⁵.

Od sprejetja *NPK 2014–2017* je bila omenjena medresorska skupina ustanovljena v okviru Slovenskega filmskega centra. V skladu z zastavljenimi cilji in ukrepi je v marcu 2014 izšel tudi razpis Karierne perspektive II, ki je med drugim omogočil sredstva za razvoj pilotskega nacionalnega filmsko-vzgojnega programa.

³ Dostopno na: http://www.europacreativamedia.cat/rcs_media/For_a_European_Film_Education_Policy.pdf

⁴ Dostopno na: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja/publikacija.pdf>

⁵ Nacionalni program za kulturo 2014–2017 je dostopen na: http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/novice/NET_NPK.pdf

Zasnova in cilji Nacionalnega filmsko- -vzgojnega programa

10

Nacionalni filmsko-vzgojni program (NFVP) je AKMS v šolskem letu 2014/2015 izvajala s sredstvi Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo, prejeti mi preko razpisa Karierne perspektive II. Osnovni namen razpisa je bil omogočiti poklicno usposabljanje mladih kulturnih delavcev na področju filmske vzgoje ter spodbuditi oblikovanje nacionalnega modela kulturno-umetnostne vzgoje na področju filma, ki bi preko povezovanja mladih kulturnih delavcev, kulturnih ustanov in vzgojno-izobraževalnih zavodov (VIZ) povečal dostopnost kakovostnih kulturnih vsebin v Sloveniji, obogatil pedagoški proces in dvigoval zavest o pomenu kulture in umetnosti za razvoj posameznika.

Poklicno usposabljanje filmsko-vzgojnih delavk

Prvi prioritetni cilj NFVP je bil poklicno usposabljanje šestih filmsko-vzgojnih delavk: štirih regijskih filmsko-vzgojnih koordinatork, koordinatork za animirani film in vodje projekta. Poklicno usposabljanje je na začetku projekta obsegalo več izobraževanj pod vodstvom različnih strokovnjakov s področja filma oziroma filmske vzgoje (več na str. 15). Pridobljeno znanje so zaposlene nadgradile še s praktičnimi izkušnjami pri samostojnem izvajanju filmsko-vzgojnih dejavnosti za različne starostne skupine otrok in mladih. Vloga vseh šestih, predvsem pa štirih regijskih koordinatork, je bila dvojna. Poleg izvajanja filmsko-vzgojnih dejavnosti so predstavljale tudi stično točko med kinematografi in VIZ. Skrbele so za koordinacijo dejavnosti in intenzivno promocijo filmske vzgoje v svoji regiji. Zasnova NFVP je z vzpostavitvijo modela sodelovanja med VIZ, kinematografi in regijskimi koordinatorkami tako na eni strani izpolnjevala pogoje razpisa, istočasno pa ustrezala potrebam AKMS, znotraj katere številni kinematografi zaradi finančnih oziroma kadrovske omejitve sami ne morejo razvijati, izvajati in koordinirati lastnih filmsko-vzgojnih programov. NFVP je bil s svojimi aktivnostmi omejen zgolj na eno šolsko leto, vendar to časovno omejenost presega prav s poklicnim usposabljanjem regijskih koordinatork, ki bodo s svojim znanjem, pridobljenimi veščinami in vpetostjo v regijski prostor prispevale k nadaljnjemu razvoju in izvajanju filmske vzgoje.

Filmsko-
-vzgojne
koordinatork
na filmski
delavnici
DZMP Luksuz
produkcije v
Krškem

11

Kakovostna in široko dostopna ponudba filmsko-vzgojnih vsebin

Drugi prioritetni cilj NFVP je bil oblikovati široko dostopno in kakovostno ponudbo filmsko-vzgojnih vsebin za 15.000 otrok in mladih po Sloveniji, s posebnim poudarkom na krajih, kjer je te ponudbe manj ali je celo ni bilo, ter na ta način prispevati k večjemu poznavanju filmske vzgoje in zanimanju za njeno vključevanje v redno delo VIZ.

Izhodišče pri oblikovanju filmsko-vzgojnih vsebin je bil program Kinobalon⁶, ki ga izvaja Kinodvor in predstavlja najbolj razvit filmsko-vzgojni program pri nas z večletnim praktičnim izvajanjem in mednarodnimi referencami. Osnovni princip filmske vzgoje v NFVP je bil enak principu Kinobalona, v ospredju katerega je doživetje filma v kinodvorani. Po ogledu filma na šolskih projekcijah so tako z otroki in mladimi potekali pogovori, ki so spodbujali k skupnemu raziskovanju: kaj nam film sporoča, katere tematike obravnava in na kakšen način jih prikazuje, s čim nas nagovarja, kakšna občutja vzbuja v nas ter kakšna so naša stališča do vidnega. Pri tem smo upoštevali tudi značilnosti filmskega jezika, ki ga uporabljajo filmski ustvarjalci in ki film loči od drugih kulturnih, umetnostnih zvrsti. Film smo skupaj z mladimi gledalci obravnavali preko dialoga, raziskovanja, skupnega razmisleka. Na ta način so otroci in mladi ubesedili svoje doživetje filma, svoj pogled primerjali s pogledi drugih, umeščali film v svoj vsakdan in širši družbeni kontekst.

⁶ Podrobnejša utemeljitev filmsko-vzgojnega programa Kinobalon je zapisana v dokumentu *Kinobalon. Refleksija zasnove programa*, ki je dostopen na povezavi: <http://www.kinodvor.org/media/kinobalon.pdf>.

odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ

»Teme film, oziroma animirani film, smo se dotaknili že pred obiskom v kinodvorani in otroke je tematika tako navdušila, da smo preko igre vlog, fotografiranja in likovnega ustvarjanja temo nadaljevali še teden dni po obisku animatorke in njeni izvedbi delavnice v naši igralnici.«

Poleg dejavnosti v kinodvorani je program obsegal tudi delavnice optičnih igrač in animiranega filma. Te so se izvajale po vzoru vzgojno-izobraževalnega programa animiranega filma Slon⁷, ki poteka pod okriljem Društva za oživljanje zgodbe 2 koluta. Na prvih so predšolski otroci preko igre in izdelovanja preprostih optičnih igrač, predhodnic animiranega filma, odkrivali, na kakšen način v »risankah« oživijo statične podobe. Na drugih so učenci osnovnih šol prek ustvarjanja lastnih kratkih animacij raziskovali film kot zmes različnih elementov: podobe, zgodbe, zvoka, glasbe, montaže ... Enako kot pogovori so tudi delavnice potekale na način, ki je otrokom in mladim omogočal prostor lastnega izražanja in raziskovanja. Tema, zgodba, liki animiranih filmov niso bili določeni vnaprej, temveč prepuščeni njihovi izbiri. Zaradi lažje izvedbe in priprave je bila določena le tehnika animiranja – kolaž, ki še vedno dopušča veliko mero improvizacije in ustvarjalnosti.

NFVP je tako predstavljal prenos metodologije programa Kinobalon in programa Slon, ki filmsko vzgojo izvajata z namenom spodbujanja razvoja otrok in mladih v občutljive, ustvarjalne, radovedne, samostojne in kritične gledalce.

Partnerstvo med kinematografi, VIZ in lokalnimi skupnostmi

Šolske projekcije s pogovori v kinodvorani in delavnice optičnih igrač ter animiranega filma v VIZ so sestavni del programa Kinobalon – MOL generacije. Njegov namen je širjenje dostopnosti kakovostnih filmsko-vzgojnih vsebin, poteka pa od leta 2009 in letno omogoča brezplačno filmsko vzgojo 4500 otrokom in mladim v vrtcih in osnovnih šolah Mestne občine Ljubljana. Program je namenjen določenim generacijam: predšolskim otrokom v zadnjem letu vrtca, učencem 3. razredov in zadnje triade osnovne šole. Na ta način dolgoročno zagotavlja večkratni obisk kina otrokom in mladim v teku njihovega izobraževanja, poleg določenega principa in metodologije filmske vzgoje pa ga zaznamuje tudi specifično partnerstvo. Kinodvor namreč program Kinobalon – MOL generacije izvaja s podporo Mestne občine Ljubljana. Dolgoročno partnerstvo med kulturno organizacijo in lokalno upravo predstavlja uspešen model kulturne oziroma filmske vzgoje. Rezultat tega je široko dostopen in kontinuiran program, ki se skozi leta razvija in širi. Posledično se širi prepoznavnost kakovostne filmske vzgoje v strokovni in širši javnosti ter povečuje zanimanje za vključevanje njenih dejavnosti v redno delo VIZ – ne le brezplačnih, temveč tudi plačljivih.

⁷ Več o Vzgojno-izobraževalnem programu animiranega filma Slon na spletni strani: <http://slon.animateka.si/sl/>.

Uspešnost partnerstva med izvajalci filmske vzgoje in oblastmi na področju kulture in izobraževanja izpostavlja tudi raziskava *Screening Literacy* Britanskega filmskega inštituta. Prav tako je sodelovanje lokalnih skupnosti pri načrtovanju kulturno-umetnostne vzgoje zapisano v *NPK 2014–2017*. NFVP je zato v času enoletnega izvajanja filmske vzgoje poleg dveh prioritetenih ciljev skušal promovirati tudi tovrstna partnerstva med kinematografi in njihovimi lokalnimi skupnostmi.

Izvedene dejavnosti

Izobraževanje

Filmska delavnica DZMP Luksuz produkcije

Večdnevna filmska delavnica z namenom spoznavanja osnov filmskega jezika, snemanja z videokamero, montaže s pomočjo računalnika ipd. Delavnica je potekala pod vodstvom Dženi Rostohar.

Delavnica animiranega filma ZVVIKS

Večdnevna delavnica z namenom osvajanja osnovnega teoretskega in praktičnega znanja o izdelavi animiranega filma. Delavnica je potekala pod vodstvom Kolje Saksida.

Usposabljanje za vodenje pogovora na šolskih projekcijah programa Kinobalon

Opazovanje uvoda, ogled filma in pogovora v kinodvorani z različnimi starostnimi skupinami pod vodstvom dolgoletnih strokovnih sodelavcev programa Kinobalon.

Obveščanje

Javne predstavitve NFVP

Program je bil predstavljen na različnih dogodkih, namenjenih strokovnim delavcem v VIZ in širši javnosti: 17. Festival slovenskega filma, Pikin festival v Velenju, Kulturni bazar, dva strokovna posveta o filmski vzgoji v organizaciji Zavoda RS za šolstvo v Sežani in Slovenj Gradcu ...

Obveščanje VIZ

Obveščanje VIZ je potekalo do zapolnitve prostih mest v programu. Poleg osebnih predstavitev na posameznih zavodih je bila za boljšo promocijo oblikovana posebna ponudba tematskih dni, ki je določene filme povezala z uveljavljenimi mednarodnimi dnevi. Večja akcija obveščanja je bila izvedena tudi v zadnjem delu projekta ob odpiranju mest za vse generacije otrok in mladih v večini regij.

Regijske zaključne predstavitve

Končni rezultati so bili predstavljeni na več regijskih predstavitev po Sloveniji, namenjenih strokovnim delavcem v VIZ, kinematografom, lokalnim skupnostim in vladnim organizacijam, drugi strokovni ter širši javnosti: Kinodvor (Ljubljana), ZIK Črnomelj, Kulturni dom Nova Gorica, Kosovelov dom Sežana, Dom kulture Velenje in na 18. Festivalu slovenskega filma (Portorož).

Dejavnosti za VIZ

Filmski program in šolski katalog

Šolski katalog je vključeval ožji izbor iz širšega programa Kinobalon. V osnovi je obsegal 12 filmskih naslovov različnih zvrsti, med katerimi so bili tako sodobni filmi kot filmske klasike, filmi slovenske in evropske produkcije, pa tudi filmi drugih svetovnih kinematografij. Prvotni izbor smo širili z dodatnimi filmskimi naslovi glede na specifične želje šol, predvsem pa glede na tehnične zmožnosti kinematografov, saj je bilo v projekt vključenih kar nekaj še ne digitiziranih dvoran. V celotnem šolskem letu se je tako zavrtilo 22 različnih filmov; med najbolj gledane sodijo program kratkih slovenskih animiranih filmov **Spoznajmo »risanke«**, igrani film **Vratar Liverpoola** (Arild Andresen, Norveška, 2010), animirani film **Deček in svet** (Alê Abreu, Brazilija, 2013) in **Rdeči balon** in **Bela griva: divji konj** (Albert Lamorisse, Francija, 1956 in 1953).

Izvajanje vodenih ogledov šolskih projekcij

NFVP je vrtcem in šolam po Sloveniji omogočal brezplačen ogled filma z uvodom in pogovorom v kinodvorani. Voden ogled filma je potekal po vzoru programa Kinobalon (več na str. 11) in je bil v osnovi namenjen štirim generacijam: predšolskim otrokom tik pred vstopom v šolo, učencem 4. in 8. razreda osnovne šole ter dijakom 3. letnika srednje šole. Ob koncu šolskega leta so bila preostala prosta mesta v treh regijah ponujena vsem starostim. Med oktobrom 2014 in junijem 2016 je filmsko-vzgojno izkušnjo na 233 šolskih projekcijah doživelo več kot 16.000 otrok in mladih (več na str. 19).

Izvajanje delavnic optičnih igrac in animiranega filma

Otrokom in mladim, ki so si ogledali animirani film, so bile na voljo tudi delavnice

Delavnica optičnih igrac v Vrtcu Škofja Loka

optičnih igrač in animiranega filma. Prve so se odvijale v igralnicah vrtcev, druge v 4. in kasneje tudi 8. razredih osnovnih šol. Delavnice so potekale po vzoru programa Slon (več na str. 14). V celém šolskem letu je bilo izvedenih 254 delavnic za več kot 4700 otrok in mladih (več na str. 19). Vse na delavnicah nastale animacije so objavljene na Youtube kanalu Nacionalni filmsko-vzgojni program⁸.

Pedagoška gradiva

Strokovnim delavcem VIZ so bila ob večini filmov posredovana pedagoška gradiva, ki so jim nudila podporo pri pripravi na ogled filma in izvedbi dodatnega pogovora po njem v vrtcu ali šoli. V času projekta so po modelu Kinobalona in v sodelovanju s strokovnjaki z različnih področij nastala štiri nova pedagoška gradiva: *Še žal ti bo!*, *Cirkus*, *Bela in Sebastijan*, *Spoznajmo »risanke«*. Poleg teh smo uporabljali tudi druga pedagoška gradiva programa Kinobalon, dve pa je pripravilo Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta.

Knjižice iz knjižne zbirke Kinobalon

Ob obisku kina so otroci in mladi prejeli nekatere knjižice iz knjižne zbirke Kinobalon, ki jih preko igre vodijo k nadaljnjemu samostojnemu odkrivanju filma, z njim povezanih tematik in kina. V okviru projekta je nastal ponatis knjižic *Animirani film*, *Kauwboy*, *Vratar Liverpoola*, *Rdeči balon in Bela griva: divji konj*. Izšli sta tudi dve novi knjižici – *Kaj je kino?* in *Deček in svet*.

Evalvacija

Poročilo s priporočili za nadaljnji razvoj filmske vzgoje

Ob koncu projekta je bila izvedena evalvacija izvedbe. Na podlagi pridobljenih znanj, izkušenj in doseženih rezultatov so bila oblikovana priporočila za razvoj nacionalnega filmsko-vzgojnega programa v prihodnje (več na str. 34).

⁸ Dostopen na povezavi: www.youtube.com/channel/UCIYjnW9r9rcZxLi2EMOq_sQ

Doseženi rezultati

Širjenje dostopnosti kakovostne filmske vzgoje po Sloveniji

Zastavljeni cilj NFVP je bil, da v šolskem letu 2014/2015 omogoči kakovostne filmsko-vzgojne vsebine 15.000 otrokom in mladim, in sicer štirim določenim generacijam: predšolskim otrokom tik pred vstopom v šolo, učencem 4. in 8. razreda osnovne šole ter dijakom 3. letnika srednje šole. V zadnjih dveh mesecih šolskega leta 2014/2015 smo preostala prosta mesta v treh regijah – dolenski in zasavski, primorski, osrednjeslovenski in gorenjski – odprli tudi za vse ostale starostne skupine. V projekt je bilo v šolskem letu na 233 šolskih projekcijah s pogovorom vključenih 16.406 otrok in mladih ter 1494 strokovnih delavcev iz več kot 180 VIZ. Ob tem je bilo izvedenih tudi 172 delavnic optičnih igrač v vrtcih in 82 delavnic animiranega filma v osnovnih šolah, ki se jih je skupaj udeležilo 4726 otrok in mladih.

Starostna skupina	Število vključenih otrok in mladih
Predšolski otroci	4907
Učenci 4. razredov OŠ	3188
Učenci 8. razredov OŠ	3010
Dijaki 3. letnikov SŠ	2032
Druge generacije	3269

Šolske filmske projekcije so se izvajale v 24 kinematografih AKMS. Zaradi širitve dostopnosti filmske vzgoje in doseganja zastavljenega števila otrok je bilo v projekt vključenih še dodatnih deset krajev, kjer kinematografa trenutno ni ali deluje le priložnostno. V teh krajih smo šolske projekcije izvedli s strokovno in tehnično pomočjo nekaterih članov AKMS ali Slovenske kinoteke. Največ dodatnih prizorišč je bilo v dolenski in zasavski regiji, ki je z art kinematografijo najslabše pokrita. S tovrstnim širjenjem je projekt več kot 2000 otrokom in mladim filmsko vzgojo pripeljal v njihov (bližnji) kraj, hkrati pa spodbudil zanimanje lokalnih skupnosti za oživljanje lokalnih kinodvoran in s tem k širši uporabi javnih kulturnih prostorov.

Šolska projekcija
filma **Otroci z gore**
Napf v Mestnem kinu
Domžale

*odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ*

»Vprašanja so bila poglobljena, otroci so morali razmišljati o odgovorih, v razredu smo še eno uro nadaljevali v tej smeri. Všeč mi je bilo tudi, da so vsi otroci dobili obe spremljajoči poučni knjižici, da so se spoznali z razvojem kinematografije in podrobneje spoznali otroke – igralce iz filma.«

Osrednjeslovenska in gorenjska regija

4092 otrok in mladih

57 šolskih projekcij

68 delavnic

- Domžale (AKMS)
- Ljubljana (AKMS)
- Radovljica (AKMS)
- Škofja Loka (AKMS)
- Vrhnika (AKMS)
- Žiri (AKMS)
- Bevke
- Jesenice
- Litija

Štajerska in koroška regija

4893 otrok in mladih

66 šolskih projekcij

104 delavnice

- Velenje (AKMS)
- Celje (AKMS)
- Maribor (AKMS)
- Ptuj (AKMS)
- Slovenj Gradec (AKMS)
- Šmarje pri Jelšah (AKMS)
- Mislinja
- Prebold

Primorska regija

3688 otrok in mladih

51 šolskih projekcij

35 delavnic

- Idrija (AKMS)
- Izola (AKMS)
- Nova Gorica (AKMS)
- Pivka (AKMS)
- Portorož (AKMS)
- Tolmin (AKMS)
- Sežana (AKMS)

Dolenjska in zasavska regija

3733 otrok in mladih

59 šolskih projekcij

47 delavnic

- Črnomelj (AKMS)
- Dobropolje (AKMS)
- Krško (AKMS)
- Trbovlje (AKMS)
- Zagorje (AKMS)
- Brežice
- Kočevje
- Metlika
- Mokronog
- Semič

Širjenje poznavanja filmske vzgoje med strokovnimi delavci v VIZ

Ves čas izvajanja filmsko-vzgojnih dejavnosti po Sloveniji smo pri strokovnih delavcih v VIZ zbirali povratne informacije. Na začetku projekta je bil oblikovan spletni vprašalnik, ki je bil po izvedenih dejavnostih za posamezen vrtec ali šolo poslan zadolženi osebi s prošnjo, da ga izpolnijo vsi udeleženi strokovni delavci. V teku projekta smo uspeli zbrati 220 izpolnjenih vprašalnikov z 233 šolskih projekcij. Zbrani odgovori sicer niso statistično reprezentativni, kljub temu pa dajejo dobro ilustracijo pogledov strokovnih delavcev na izvedene filmsko-vzgojne dejavnosti in filmsko vzgojo na splošno.

Izvedba šolskih projekcij, pogovorov in delavnic

Večina strokovnih delavcev je izvedene dejavnosti ocenila zelo pozitivno. Z izbiro filma je bilo zelo zadovoljnih 95 %, z izvedbo pogovora zadovoljnih ali zelo zadovoljnih 89 %, izvedbo delavnic optičnih igrarč in animiranega filma pa strokovni delavci v VIZ ocenjujejo s povprečno oceno 4,7.

Pri ocenjevanju zadovoljstva s filmom in izvedbo pogovora so strokovni delavci odgovarjali z odprtimi odgovori, med katerimi določeni navajajo tudi konkretne razloge. Za zadovoljstvo z ogledanim filmom najpogosteje navajajo pomembno, zanimivo, aktualno in poučno vsebino filma. V odgovorih med drugim omenjajo še spoznavanje novih filmskih zvrsti, ogled drugačnih filmov, kot jih gledajo sicer, in spodbujanje k razmisleku in pogovoru. Nekaj jih omenja tudi odkrivanje novih svetov in kultur.

Med razlogi za zadovoljstvo z izvedenim pogovorom strokovni delavci v VIZ največkrat naštevajo spodbujanje izražanja lastnih mnenj, dialoga, soočanje različnih pogledov, spodbujanje razmisleka, kritičnega razmišljanja ... tudi spodbujanje k razmišljanju o filmu in njegovi analizi, kar vodi v boljše razumevanje vidnega. Ob tem navajajo tudi primernost izvedbe pogovora za udeleženo starostno skupino, aktivno vključevanje otrok v pogovor in odprtost vprašanj za različne možne odgovore. Med odgovori tistih, ki so bili s pogovorom nezadovoljni, je kot razlog največkrat navedena prevelika skupina.⁹

⁹ Ob začetku projekta je bila postavljena najvišja priporočena meja udeležencev okoli števila 100. V določenih primerih je število udeležencev preseglo to mejo zaradi želje vzgojno-izobraževalnih zavodov (lažja organizacija, nižji strošek prevoza), v določenih primerih tudi kinematografov (kritje stroška filmske projekcije). V povprečju je bilo na eni šolski projekciji 70 mladih udeležencev.

odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ

»S pogovorom smo bili zelo zadovoljni, saj je animatorka izvedla skupinsko obliko, kjer so učenci na zelo ustvarjalen način sodelovali v razmišljanju in s kritično mero primerjali način življenja našega prostora z drugim - islamskim.«

Tako pri razlogih za zadovoljstvo z izbiro filma kot z izvedbo pogovora se odgovori strokovnih delavcev v VIZ prekrivajo s posameznimi načeli metodologije programa Kinobalon in s tem NFVP. Strokovne delavce smo prosili, da metode izvedenih dejavnosti ocenijo tudi številčno. Metode vodenja pogovora tako ocenjujejo s povprečno oceno 4,3 (83 % z oceno prav dobro ali odlično), vodenja delavnic pa s povprečno oceno 4,7 (94 % z oceno prav dobro ali odlično).

Pedagoška gradiva in obravnava filma pred obiskom kinematografa ali po njem

Priprava na ogled filma pomembno vpliva na uspešnost pogovora v kinodvorani, saj otroci in mladi bolj suvereno spregovorijo o videnem pred ostalimi vrstniki, če predhodno raziščejo nekatere osnovne vidike filma (na primer glavne tematike ali zvrst). K obravnavi filma pred in po obisku kinematografa smo strokovne delavce spodbujali preko pedagoških gradiv, ki smo jim jih posredovali predhodno. Tisti, ki so pedagoško gradivo prejeli, ga v 77 % ocenjujejo kot (zelo) uporabno.

64 % sodelujočih odgovarja, da so film obravnavali pred obiskom kinematografa ali po njem. Vendar pa se odgovori strokovnih delavcev zelo razlikujejo in segajo od zgolj predstavitve teme, ogleda filmskega napovednika do podrobnejše refleksije, razprave, obravnave filma z raznih zornih kotov pri različnih predmetih, zapisovanja vtisov, nekateri omenjajo tudi ustvarjalnost otrok in mladih. Odgovori kažejo, da med strokovnimi delavci v VIZ obstajajo zelo velike razlike v izvajanju filmske vzgoje, ki je še vedno odvisno predvsem od osebnega zanimanja in prizadevanj posameznikov.

Pogostost vključevanja filmsko-vzgojnih dejavnosti in glavne ovire

V zadnjem delu vprašalnika smo strokovne delavce spraševali, kako pogosto v svoje pedagoško delo vključujejo posamezne filmsko-vzgojne dejavnosti. Velik del jih odgovarja, da vsaj enkrat v šolskem letu vključijo ogled filma v šoli (84 %) in pogovor o njem (77 %). Nekoliko manj se jih odpravi na ogled filma v kinematograf, vendar še vedno več kot 60 %. Povsem drugače pa je z vključevanjem dodatnih spremljevalnih dejavnosti, kot sta pogovor v kinodvorani ali filmska delavnica. 68 % sodelujočih v vprašalniku se še ni udeležilo prvega in kar 74 % druge. Razlog za tako velik odstotek je zagotovo tudi v tem, da je NFVP filmsko-vzgojne dejavnosti pripeljal v kraje, kjer te ponudbe ni ali je manj razvita. Na splošno med glavnimi ovirami za obisk kinematografa dobra polovica sodelujočih omenja strošek vstopnice in strošek prevoza. Med odgovori naštevajo še pomanjkanje časa (30 %), nepovezanost filma z delom v VIZ (24 %) in nepoznavanje filma, filmske vzgoje (14 %).

Pridobljeni odgovori kažejo, da v dejavnostih NFVP novih izkušenj niso pridobivali le otroci in mladi, temveč tudi strokovni delavci v VIZ. Ti v 60 % odgovarjajo, da bodo po tej izkušnji filmsko vzgojo v svoje delo vključevali bolj pogosto. Ob upoštevanju glavnih ovir za obisk kinematografa pa ni presenetljivo, da približno tretjina tistih, ki je zapisala dodatne predloge in pripombe, omenja željo po nadaljevanju tovrstnih programov – programov, ki nudijo brezplačne filmsko-vzgojne dejavnosti.

odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ

»Razredniki so dijake kratko seznanili z vsebino filma in si ogledali napovednik. Pri geografiji je profesorica v razredih, ki jih poučuje, pri pouku obravnavala Saudsko Arabijo. Pri psihologiji in sociologiji se bomo po ogledu filma pogovarjali o razlikah med kulturami, vplivu vere na vsakdanje življenje, razlikah med verami, vse v povezavi s socializacijo, vlogami moških in žensk ... Pri umetnosti in v okviru izbirnih sklopov pa bova s somentorjem izpostavila nekaj elementov filmskega jezika, npr. tempo zgodbe, odsotnost glasbe v filmu, zeleno kolo, konec filma.«

Podpora kinematografom pri izvajanju filmske vzgoje

V teku projekta so regijske koordinatorke nudile podporo zaposlenim v kinematografih, zlasti tistim, ki sami nimajo osebja za koordiniranje in izvajanje filmsko-vzgojnih dejavnosti. Ob zaključku projekta smo na enak način kot med strokovnimi delavci v VIZ zbirali povratne informacije o izvedbi projekta tudi med vključenimi kinematografi, člani AKMS. Pri tem nas je zanimalo, kako ocenjujejo vpliv projekta in njegovih posameznih elementov na razvoj filmske vzgoje v njihovi organizaciji. Na spletni vprašalnik je odgovorilo 22 od 24 sodelujočih kinematografov.

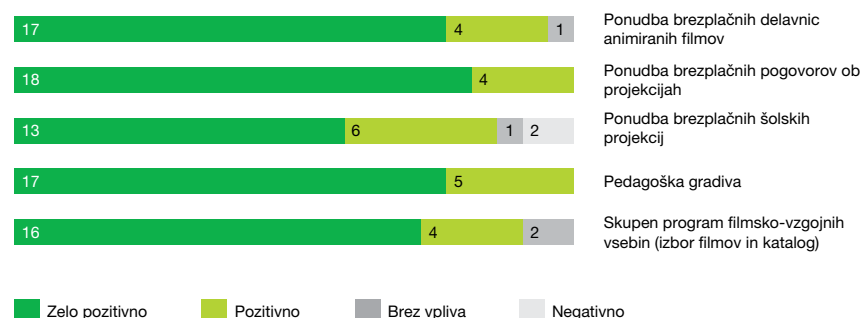
V večini primerov kinematografi izvedbo projekta ocenjujejo zelo pozitivno. Nekateri pri tem omenjajo pozitiven vpliv na VIZ:

»Projekt je otrokom in njihovim učiteljem pokazal še drugo možnost gledanja filmov.«

»V kino so se na organiziran ogled filma začele vračati šole, ki jim do sedaj filmska umetnost ni bila blizu.«

Pozitivno je ocenjen tudi vpliv posameznih elementov NFVP na razvoj filmske vzgoje v kinematografih in na prepoznavnost filmske vzgoje med VIZ.

Ocena kinematografov posameznih elementov NFVP

Večina jih (zelo) pozitivno ocenjuje tudi vlogo regijske koordinatorke pri razvoju filmske vzgoje v njihovem kinematografu (95 %) ¹⁰. Enak odstotek jih (zelo) pozitivno ocenjuje vpliv projekta na prepoznavanje filmske vzgoje med VIZ. Nekoliko nižje je ocenjen vpliv projekta na prepoznavanje filmske vzgoje v lokalnem okolju (59 % (zelo) pozitivno) in širši javnosti (65 % (zelo) pozitivno) ¹¹.

V prihodnje si večina kinematografov želi podobnih projektov. Največ jih omenja, da naj skupni programi še naprej vključujejo pogovore po šolskih projekcijah (21 kinematografov). Takoj za tem sledijo regijske koordinatorke in šolske projekcije (20 kinematografov) ter pedagoška gradiva (19 kinematografov). 17 kinematografov omenja tudi skupni program in katalog filmske vzgoje ter filmske delavnice. Zbrani odgovori tako kažejo, da zastavljeni program filmske vzgoje z modelom, ki povezuje kinematograf, regijsko koordinatorko in VIZ, v večini primerov ustreza potrebam kinematografov, članov AKMS, in po njihovem mnenju pozitivno vpliva na razvoj filmske vzgoje pri njih. Pri tem pa je v prihodnje v program filmske vzgoje smiselno vključiti tudi dodatna izobraževanja s področja filmske vzgoje, saj si teh želi 16 kinematografov.

Pri dodatnih predlogih za skupne projekte v prihodnje posamezni kinematografi izpostavljajo pomen učinkovitega informiranja VIZ (pravočasnost informacij, osebne predstavitve, usklajenost med kinematografom in regijsko koordinatorko). Med odgovori se pojavi tudi predlog po združevanju različnih filmsko-vzgojnih iniciativ.

Partnerstva z lokalnimi skupnostmi

V času izvajanja projekta smo aktivno sodelovali z dvema občinama – Občino Prebold in Občino Brežice, in sicer pri izvedbi filmske vzgoje v njihovem kraju, kjer trenutno ni kinematografa. Lokalne skupnosti smo poleg posameznih javnih predstavitev v času projekta nagovarjali tudi ob zaključku: z regijskimi predstavitvami izvedbe in doseženih rezultatov. Občine so namreč med ključnimi partnerji, predvsem z vidika zagotavljanja prevoza do kinodvoran bolj oddaljenim vrtcem in šolam, s čimer lahko omogočijo enako dostopnost kakovostne filmske vzgoje vsem otrokom in mladim. Vendar je za oblikovanje dolgoročnejših sistemskih partnerstev potrebno daljše časovno obdobje, zato na tem področju še ostajajo možnosti za razvoj v prihodnje.

¹⁰ En kinematograf ocenjuje, da delovanje regijske koordinatorke ni imelo vpliva, nihče pa njihovega delovanja ne ocenjuje negativno.

¹¹ Nihče tega vpliva ne ocenjuje negativno.

odgovor iz anonimne
ankete med
kinematografi

»Verjamem, da smo šolam s tem projektom še bolj približali kino. Lahko bi rekla, da je bil projekt neke vrste "investicija", saj bomo v letošnjem šolskem letu, na željo učiteljev, skoraj pri vseh (do sedaj prijavljenih) šolskih projekcijah izvajali filmsko vzgojo. Veseli pa me, da so se nam, ravno v času projekta, prvič tudi pridružili naši najmlajši gledalci – otroci iz vrtcev.«

Priporočila za razvoj filmske vzgoje v prihodnje

34

1. Za razvoj področja na nacionalni ravni je v prvi vrsti potrebna sistemska in kontinuirana finančna podpora v obliki večletnega programskega razpisa, ki bo omogočil razvoj in izvajanje kakovostnih filmsko-vzgojnih programov skozi daljše časovno obdobje.

NFVP se po intenzivnem enoletnem delovanju zaključuje. Nadaljevanje na podlagi doseženih rezultatov je negotovo, saj sedanje razpisne možnosti zagotavljajo zgolj nesistematično, kratkoročno in nizko finančno podporo. Za razvoj in izvajanje kontinuiranih, kakovostnih in široko dostopnih filmsko-vzgojnih programov skozi vse šolsko leto na nacionalni ravni zato potrebujemo večletni programski razpis. Pri Ministrstvu za kulturo bi bil tako potreben razpis, ki bo:

- v obliki rednih zaposlitev na programu zagotovil stabilne pogoje dela filmsko-vzgojnim delavcem,
- zagotovil stabilno finančno podporo za delovanje AKMS kot nosilcu programa in drugim sodelujočim organizacijam, izvajalcem filmske vzgoje na nacionalni ravni,
- prek 100-odstotnega subvencioniranja šolskih vstopnic omogočil brezplačne filmsko-vzgojne vsebine za VIZ.

Brezplačnost šolskih vstopnic je pri uvajanju filmsko-vzgojnih vsebin v VIZ bistvena, saj se strokovni delavci, ki filma in filmske vzgoje še ne poznajo, sicer zanj težje odločajo. Izkušnja programa Kinobalon – MOL generacije skozi daljše časovno obdobje pa kaže, da se ob poznavanju kakovostnih programov lažje in večkrat odločajo tudi za plačljive dejavnosti.

Zagotavljanje sistemske in stabilne podpore na nacionalni ravni naj poteka v sodelovanju med kulturnim in izobraževalnim področjem, kar je zapisano tudi v *NPK 2014–2017*. V zagotavljanje sistemske in stabilne finančne podpore naj se vključi tudi lokalne skupnosti, ki lahko oddaljenim VIZ zagotovijo subvencioniran prevoz do kinematografa.

2. Preko posebnega razpisa bi bilo treba zagotoviti subvencioniranje distribucije filmov za program filmske vzgoje.

Določeni filmski naslovi so z vidika filmske vzgoje bistveni, vendar se ne umestijo v redno kinematografsko distribucijo, saj ekonomsko ne upravičijo stroškov odkupa pravic, izdelave kopij, sinhronizacije oz. podnaslavljanja. Za izvajanje kakovostnega filmsko-vzgojnega programa je zato treba preko ločenega razpisa zagotoviti javno finančno podporo distribuciji tovrstnih filmov.

3. Nadaljnji večletni filmsko-vzgojni program na nacionalni ravni naj bo oblikovan glede na izkušnje NFVP in že vzpostavljeni model, ki vključuje celovito filmsko-vzgojno izkušnjo z ogledom filma v kinematografu. Pri izvajanju programa naj bo ohranjena vloga regijskih koordinatork.

Doživetje filma v temi kinodvorane je svojevrstna kulturna izkušnja, ki naj jo nacionalni filmsko-vzgojni program otrokom in mladim zagotovi večkrat v času njihovega formalnega izobraževanja. Zagotavljanje obiska programov filmske vzgoje v kinematografih AKMS in Slovenski kinoteki je tudi cilj *NPK 2014–2017*.

Kontinuiran nacionalni filmsko-vzgojni program naj bo brezplačno na voljo določenim generacijam otrok in naj obsega:

- izbor kakovostnih filmov za različne starostne skupine v VIZ (raznolikost zvrsti in žanrov, sodobnih filmskih naslovov in filmskih klasik);
- šolske filmske projekcije, ki potekajo v kinematografih AKMS in Slovenski kinoteki; v krajih oziroma območjih, kjer ni delujoče kinodvorane, se program filmske vzgoje izvede ob strokovni in tehnični podpori AKMS oziroma Slovenske kinoteke;
- spremljevalne filmsko-vzgojne dejavnosti (pogovor, delavnice, knjižice idr.), ki otrokom in mladim omogočajo celovito filmsko-vzgojno izkušnjo (ogled filma, refleksija, lastna ustvarjalnost);
- pedagoška gradiva za strokovne delavce v VIZ.

Nacionalni filmsko-vzgojni program naj vključuje različne lokalne filmsko-vzgojne iniciative in programe v kinematografih AKMS. Strokovno podporo naj tudi v prihodnje nudi filmsko-vzgojni program Kinobalon, ki lahko s svojim znanjem, izkušnjami in mednarodnim povezovanjem na področju filmske vzgoje pomembno prispeva k zagotavljanju kakovosti programa.

35

Pri izvajanju nacionalnega programa naj se ohrani model regijskih filmsko-vzgojnih koordinatorov, ki glede na potrebe nudijo podporo kinematografom AKMS pri komunikaciji in koordinaciji ter izvajajo filmsko-vzgojne dejavnosti za VIZ. Pri tem je treba za dolgoročno kakovostno izvajanje dejavnosti za 15.000 otrok in mladih v enem šolskem letu zagotoviti vsaj 4,5 zaposlitev za polni delovni čas.

Pri razvoju in izvajanju filmsko-vzgojnega programa je treba zagotoviti podporo za sodelovanje in povezovanje filmskih ustvarjalcev, filmskih pedagogov in strokovnjakov s strokovnimi delavci v VIZ zaradi povezovanja različnih pristopov in metodologij ter izvajanja filmske vzgoje v različnih kontekstih (kino kot prostor učenja, učenje o filmu in skozi film, film pri delu v šoli).

4. Za zagotavljanje kar najširše dostopnosti filmske vzgoje med otroki in mladimi je treba zagotoviti njeno boljšo umeščenost v prakse formalnega izobraževanja.

Umeščanje filmsko-vzgojnih vsebin v formalno izobraževanje zagotavlja široko dostopnost otrokom in mladim ne glede na njihov ekonomski ali družbeni položaj. Pri umeščanju filmske vzgoje v prakse formalnega izobraževanja pa je treba posebno pozornost nameniti ohranjanju vseh njenih vidikov: ogled filma v kinodvorani kot v drugih prostorih, refleksija videnega skozi pogovor in raziskovanje, lastna ustvarjalnost, učenje o filmu, z njim in skozenj. Vse te vidike naj upošteva nastajajoča strategija nacionalnega programa filmske vzgoje pri Slovenskem filmskem centru.

5. Na nacionalni ravni naj se zagotoviti strokovno usposabljanje za strokovne delavce na področju filmske vzgoje v kulturi, vzgoji in izobraževanju.

Med strokovnimi delavci v kulturnih organizacijah in VIZ so velike razlike v poznavanju in posledično izvajanju kakovostnih dejavnosti filmske vzgoje. Za nadaljnji razvoj področja je zato ključno zagotoviti kontinuirana strokovna srečanja in dodatna usposabljanja, kjer bodo imeli strokovni delavci obeh področij možnost profesionalnega razvoja, pridobivanja novih znanj in izkušenj za kakovostno izvajanje dejavnosti, izmenjave pristopov in praks ter prostor za oblikovanje skupnih projektov na področju filmske vzgoje. Priprava strokovnega programa usposabljanja naj poteka v sodelovanju med MK, MZIŠ, ZRSS, AKMS in Slovensko kinoteko oziroma v okviru medresorske skupine pri Slovenskem filmskem centru za pripravo nacionalnega programa filmske vzgoje. Omenjene institucije naj si prizadevajo tudi za umestitev filma in filmske vzgoje v formalne študijske programe strokovnih delavcev v VIZ.

Bucik, Nataša, Nada Požar Matijašič, Vlado Pirc (ur.): *Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2011. Dostopno na: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja/publikacija.pdf> (7. 9. 2014).

Christie, Ian: *Film education/literacy. What does it mean & where does it come from?* [na spletu]. Predavanje na Mednarodni konferenci o pristopih k mlademu občinstvu Filmska vzgoja v kinu. Kinodvor: Ljubljana, 2014. Prezentacija predavanja in povzetek konference, dostopna na: <http://www.kinodvor.org/leto-kina/filmska-vzgoja-v-kinu-mednarodna-konferenca/> (7. 9. 2014).

Reid, Mark, Andrew Burn in Ian Wall: *Screening Literacy* [na spletu]. British Film Institut, 2012. Dostopno na: <http://www.bfi.org.uk/screening-literacy-film-education-europe> (7. 9. 2014).

Slatinšek, Petra in Barbara Kelbl: *Kinobalon. Refleksija zasnov programa* [na spletu]. Ljubljana: Kinodvor, 2015. Dostopno na: <http://www.kinodvor.org/media/kinobalon.pdf> (7. 9. 2014).

Nacionalni program za kulturo 2014-2017 [na spletu]. Ljubljana: Ministrstvo za kulturo, 2014. Dostopno na: <http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/novice/NET.NPK.pdf> (7. 9. 2014).

odgovor iz anonimne
ankete med strokovnimi
delavci VIZ

»Popolnoma podpiram, da se program filmske vzgoje
še naprej uvaja v šolsko življenje in delo, in da postane
njegova stalnica kot ena od mnogih vsebin, s katerimi
se bodo otroci srečevali celo življenje.«

*Nacionalni filmsko-vzgojni program je potekal v
sodelovanju s številnimi partnerji:*

Strokovna podpora:

Kinodvor.
Mestni kino.

www.kinodvor.org

Kinodvor.
Kinobalon.

www.kinodvor.org

ZVVIKS

DEMIURG

FVIA

Invida

**SLOVENSKI
FILMSKI
CENTER
JAVNA
AGENCIJA
SLOVENIAN
FILM
CENTRE**

**kino
taka**

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO**